



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Origenes

Rothomagi, 1668

Tomvs Vigesimoqvartvs. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia non est veritas in eo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19358

ησθη πνευ γέννησ τέκνα, & σκότους, & αιδ-
 μιαι, & ύφρων, & εξιδρωτων θνητμετα. & ε
 γδ θνητα, φησι, & αλλα πνα τη αυτη φυση.
 φθροσπια γδ, & αταλοσιντα τας εμβλυσθη-
 τας εις αυτα, & αλλ επι εφραζεν τα οκεινων
 εργα τεκνα αυτων ειρησαι - ποιαι τιν ε Αφ-
 σιλλω δειδικωσ, & οτι κει οπασον & πη Αφ-
 ρεφωδν περιμωθηστω πτω ιδιασ διηγοσν. ει-
 ποιωδν δ' αυ σεδσ αυδν επ ελ μη φυση,
 & αλλ αξια γεννησ τεκνα ονομασ ζεσθαι, & σκ-
 οτουσ, & αιδομιασ. φθροσπια γδ & ατα, & ε
 δ' αταλοσιντα μαλλον, η φθρ σσεισιντα, πωσ ο
 παωδλοσ φησι πη το ημετα φυση τεκνα ορ-
 γησ ασ & οι διστοι; η λεγεταστω ημιν ασ οσκα
 εσιν αμωλοσκων, & μαλιστα κατωδων φθ-
 ροσπιδν, η οργησ τεκνα ημετα. παλιν φησιν
 επ τεκνα τω εφραζεν νω λεγσ τωσ, & η
 επ γηνασ πιασ ο εφραζοσ, & αλλ επ τα εργα ε
 εφραζοσ πωδντασ αμωλοσκων αυτων. ποσω ε
 κειλων & ελπον & ελ ποδων ησ ε εφραζοσ τεκνων ε-
 τω & ποσω νεοστω, ασ ομοιωμεθον αυτω πωσ ποιη
 τα εργα αυτω, & ε Αφφ τω κωσασ, & τω κω-
 τασκωδω, τω χωρισ εργασ, τεκνων εφραζοσ
 ρημασφροστωνσ, οκησ οσ εφραζοσ κωσασ, οπ
 εφραζοσ, & εν τη αληθεια ηγ εφραζοσ, επ οσκα
 εσιν αληθησ εν αυτω. επι εσθ πω κοινωτερον αυ-
 ροσποκτωσ, οπωσποτε απκωστωσ αυρροσ-
 ποι, οσ πω εσθ η μωσασ, κει ο η ζηλωσ οσ οδ
 πε ποιηκεν ο φησινσ & οσ κωσινασ εν ισραηλιτικω
 πορωδωντα, & τω μαδιστην, αυρροσποκτωσ
 οσ & ακτωσ ρηθωσται, & ο δαυιδ εν ονομα-
 π κωσινσ ησ διωαμωσ δεισ, & εφραζοσ ισ-
 ραηλ εν ρωλιαδ, ζητωσ τω αληθινω αυ-
 ροσπωσ ζωλω, & εν εσαστωσ & ατασ θανατωσ
 αυτω, ηνα νοθη ο ακτωσ αυρροσποκτωσ, & ε
 οσων μω εσθ πωσ ισραηλσ φησινσ εν αδαμ κω
 τωσ βιασ οσων εχ ημωσ τεκνησταν μα δρηρησ.
 η ε ημερα εφραζον & επ ε απρωρωδωδωσ εφ-
 λα, & οστωσ ε πεθικενασ, οσκα αλλσ πωσ α-
 ποκτωστωσ αυτωσ η τε αυρροσποκτωσ εφ-
 ρωλωσ, επ τωσ βιασ εφραζοσ οφρωσ ηπατωσ, & ε
 η βια δειδωκε πωσ αυρωσ & επ εφραζοσ, & εφρα-
 ζον ο αυρ κω μωστωσ & εφραζοσ ησ δει-
 ματωσ, νεστωσ το. οσκα & απρωρωδωσ, & αλλ
 ζηστωσ, & εφραζοσ τα εργα κωσινσ, & ε ο
 & επ ε οστωσ σεδσ τωσ σαδδουκασ & απρ-
 ρητωσ τωσ στωσινεσ τω λερωδωσ διωαμω-
 στωσ ειρημωδων εν τωσ & ματθιωσ & επ τωσ α-
 κωσαστωσ ησ νεκρωσ. οσκα & εφραζοσ ο ρηθωσ
 rent, in Euangelio à Matthæo tradito

Part II.

A tate, iuxta quod dicuntur quidam ge-
 hennæ filij, & tenebrarum, & iniqui-
 tatis, & serpentium, & viperarum pro-
 genies. Non enim generant hæc, inquit,
 talia quædam sua ipforum natura, cum
 potius corrumpant, consumantque eos
 qui in se coniecti fuerint: sed quoniam
 effecerint illorum opera, eorum filij vo-
 cantur. Hanc autem differentiam cum
 dederit, cumque ne tantulum quidem
 suam narrationem ex Scripturis confir-
 marit, respondebimus illi, si non natu-
 ra, sed dignitate vocantur gehennæ filij,
 & tenebrarum, & iniquitatis, nam hæc
 corrumpunt, consumunt, magis quam
 confirmant, quomodo Paulus hoc in-
 quit: *Natura eramus filij ira, sicut &* Eph. 21. 3.
ceteri? Alioquin dicant nobis itam illam,
 cuius nos natura filij eramus, non con-
 sumere, & ex se maxime non cor-
 rumpere. Rursum inquit Diaboli filios à
 Iesu hos dici, non quod Diabolus gene-
 ret, sed quod Diaboli opera facientes assi-
 milati fuerint ipsi. At vero quanto mel-
 lius est idcirco eos Diaboli filios haberi,
 quia illi affimiles sint faciendo opera
 eius, non essentiam, neque per creatio-
 nem, in qua nulla sunt opera?

TOMVS VIGESIMVSQVARTVS.

Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. Ioh. 8. 44.

Quoniam generatim homicida est
 ille, qui quomodoocunque inter-
 fecerit hominem qui etiam est indiffe-
 rens, iuxta id quod etiam fecit Phi-
 nices qui Israelitam interfecit fornici-
 cantem, & Madianitam, & David
 etiam absque vituperatione dicitur ho-
 micida, qui in nomine Domini Dei
 virtutum coram acie Israelis interfecit
 Goliath, quarendum est quantum sit
 hominis vera vita; & rursum quæ sit
 huius mors, vera vitæ contraria: ut
 intelligamus quisnam sit vituperabilis ho-
 micida. Et quantum quidem ad historiam
 pertinet, dices Adam, & Euam tam-
 diu interfectos non fuisse, quamdiu
 non peccaverunt; mox vero perijisse in
 ea die, qua de ligno vetito comederunt:
 nullo alio interficiente eos, quam
 homicida illo Diabolo; quando Euam
 decepit serpentem, & Eva dedit viro
 de ligno, & comedit vir. Quantum vero ad
 profundiora dogmata, si consideraueris
 dictum illud: *Non moriar, sed vitam,* & Psalm.
enarrabo opera Domini, & illud à Seruatore 117. 17.
dictum ad Sadducæos occultissime his,
qui quod dictum erat intelligere qui-
de resurrectione mortuorum: Annon Math. 22.
 Rr ij 312 313

Wilt. No.

Wilt. No.

ζαμιμύρις, οἷον ἕτα· εἰς τὸ πᾶν ζῆσις ἀπέθανε, καὶ αἴεσι, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κλειδίση, ὅ-
 μῃ τίνα ἴδωμεν εἰς τὸν θάνατον ἔῃ ἰσὺς οὐδὲ ἴψῃ
 νεκρῶν κλειδίς· ἵνα ἀπέθανε γὰρ ἰσὺς, ἵνα καὶ
 νεκρῶν κλειδίση· ὅσον μὲν οὖν ζῆσις ὁ ἀδύσθετος,
 ἢ φορὰ πῶς ἔχει εἰκόνα· ἀποθνήσκων δὲ, καὶ
 αἰσθητός· ἕως δὲ ἀδύσθετον, ἀμφοτέρω
 σκεῆσι πῶς ἔχει εἰκόνα, καὶ ἀναλαμβάνει ἢ
 ἔχει, καὶ νεκρῶν· νεκρὸς γὰρ ὁ ζῆσις, ἀσπερ
 ζῶν ὁ ἐπιζῆσις· καὶ ὁ θεὸς οὐκ ἔστι νεκρῶν,
 ἀλλὰ ζώντων θεός· εἰς τὸ εἶναι μὲν σωματικῶ-
 μῃ ἐν κτηνότητι ζωῆς ἀδύσθετον, ὁ θεὸς
 ζῶν ἡμῶν· εἰ δὲ ἐπὶ ἐσμέν ἐν νεκροῖς, ὁ θεὸς καὶ
 νεκρῶν ἢ ὁ ἡμῶν οὐκ ἔστι θεός· ἀλλὰ κλειδίση
 ἢ πᾶσι ζῆσις ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῆς ἀδύσθετον ἀ-
 δύσθετον, καὶ ὁ ἴδιος τίνας νεκρὸς μὲν, οὐκ
 ἐν ἄλλῃ δὲ ἐν ζῆσις νεκρὸς, οἱ καὶ ἀπέθανον
 αἰσθητόν· ἀπὸ οὗ ἐν μὲν τῇ ζωῆς κλει-
 δίς ἔστι λέγει· σαλπῆτι γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ
 ἀναστήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλοτρίοι·
 ἐν δὲ τῇ ζωῆς ἀναστήσονται· τῶν γὰρ οὐκ ἐν λέ-
 γομα * λέγει κλειδίση, ὅτι ἡμεῖς εἰ ζῶντες οἱ
 ἀπελθόμενοι εἰς πῶς ἀφθαρτοί καὶ κλειδίση, καὶ
 μὴ φθαρτοὶ τῆς κοίτης· ὅτι ἀπὸ οὗ
 κλειδίση ἐν κλειδίση, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ
 ἐν σαλπῆτι θυγατέρας ἀπὸ οὐρανοῦ, καὶ οἱ
 νεκροὶ ἐν ζῆσις αἰσθητόν· ἀπέθανον, ἵνα ἡ-
 μεῖς οἱ ζῶντες οἱ ἀπελθόμενοι ἀμφοτέρω
 ἀπὸ οὗ, ἀρπαγόμενοι ἐν νεφέλαις εἰς ἀπᾶν-
 τῶν καὶ κλειδίση εἰς αἴερα, ἢ ὅτι πάντες σκεῆ-
 κλειδίση ἐσόμεθα· καὶ ἡμεῖς ζῶντες μὲν ἔσμεν
 ζῆσις τῶν πεπλημένων, καὶ μηδαμῶς ἐπὶ
 ἀμφοτέρω ἐργασίμων· νεκρὸς δὲ ἐν ζῆσις
 τῶν ἀφθαρτῶν μὲν καὶ πῶς ἐν ζῆσις πῶ-
 σιν, καὶ ἀφθαρτῶν ἐστὶν κλειδίση, ἢ μὲν ἡ-
 δι ἀφθαρτῶν, ἀλλὰ ἐπὶ ἀμφοτέρω, ἢ ἡ
 κατ' ἀγνοίαν ἢ ἀκριβῶς ἀπὸ δικαιοσύνης ἀ-
 ληθῆς λόγου, ἢ, καὶ ἀσθενῶν νεκρῶν ἵψῃ
 κλειδίση, ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς πρῶ-
 μῆτος ζωῆς· καὶ τῶντοις γὰρ ἀκόλουθον ἔστι τὸν
 πᾶν ἀφθαρτῶν ἐαυτῶν, λέγει δὲ ἡμεῖς
 κλειδίση, τὸ ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ ἀπελθόμε-
 μῃ· ἢ ὅτι εἰρήκαμε νεκρὸς, ἢ τοὺς μάλιστα
 δεόμεν τῆς ἀφθαρσίας, οὐδὲ ἴψῃ ζῶντων
 νεκρῶν ἀρπαγόμενοι ἐν νεφέλαις, εἰς ἀπᾶν-
 τῶν τῶν κλειδίση, εἰς αἴερα, ἢ ἡμεῖς τῶν
 ἐν ζῆσις νεκρὸς αἰσθητόν· εἰς γὰρ ἀφθαρτοί· οἱ
 νεκροὶ ἐν ζῆσις αἰσθητόν ἀπέθανον, ἵνα ἡ-
 μεῖς, καὶ τὰ ἔσμεν· ἐπιζῆσις δὲ εἰ καὶ εἰς πῶς ἀ-
 δύσθετον αὐτῶν οὐκ ἀφθαρτοί τὰ ὅτι δὲ ἐπιζῆσις
 τῶν ἐν τῶν ἐργασίων τῶν ἐν τῶν ἀφθαρ-
 τῶν

A hoc: In hoc enim Christus & mortuus est, & Rom. 14.
 resurrexit, ut mortuorum, ac viventium sit
 princeps, videbis quomodo per mortem Ie-
 su ne mortuorum quidem amplius sit ille
 princeps. Mortuus est enim Iesus, ut mor-
 tuis etiam dominetur: atque quamdiu vi-
 vit homo, non gerit imaginem terreni; sed
 cum moritur, interficiturque ab homicida
 illo, tum perdit Dei imaginem, tum recipit
 imaginem terreni, & mortificatur: mortuus
 enim est terrenus, quomodo vivus est
 supercaelestis; & Deus non est Deus
 mortuorum, sed viventium: ergo si-
 quidem confurreximus in novitate vitae
 ambulantes, Deus est nos: quod si adhuc
 inter mortuos sumus, cum Deus non sit
 mortuorum, ne nostri quidem erit Deus.
 Ceterum instituta disputationi de eo quod
 est, qui erat homicida ab initio, proximum
 est, ut videamus aliquos quidem mortuos
 esse, sed non in alio, praterquam in
 Christo: qui etiam primum resurre-
 cturi sunt: de quibus in epistola sic ad
 Corinthios dicitur: Clanger tuba, & mortui
 resurgent incorruptibiles, & nos immu-
 tabimur. In epistola vero ad Thessalonicenses:
 Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini,
 quod nos qui vivemus, nequaquam prae-
 veniemus eos qui dormiunt: quoniam ipse
 Dominus cum hortatu, & voce Archangeli,
 ac tuba Dei, descendet de caelo, & mortui
 in Christo resurgent primum, deinde nos
 qui vivemus, qui reliqui erimus, simul
 cum illis rapiemur in nubibus, in occursum
 Domini in aera, & sic semper cum Domino
 erimus. Itaque arbitror perfectos, & qui
 nequaquam amplius peccata committant,
 viventes esse in Christo; mortuos vero
 in Christo eos esse qui affecti quidem
 sint secundum eam fidem, quae est in
 Christo, quique deliberant optime vivere,
 haud tamen illud assequuti iam fuerint,
 vel propter ignorantiam accuratam, &
 verae rationis de iustitia, vel infirmitatem
 iudiciorum quae victa fuerunt à carne
 concupiscente adversus spiritum. Ac profecto
 his consequens est Paulum sibi metipsum
 conscium iam praclare se gefisse, dicere
 illud, Nos viventes, quos diximus mortuos,
 hi maxime indigent resurrectione, cum ne
 viventes quidem rapi possint in nubibus
 in occursum Domini in aera, antequam
 primum resurgant mortui in Christo: quocirca
 scriptum est: Mortui in Christo resurgent
 primum, deinde nos qui vivemus, & quae
 sequuntur. Inspicies autem num etiam
 propter homicidium suum effecerit, ut
 essent ea quae non erant super



terram maledictam, propter opera eieci à paradiso deliciarum Adam. Verumtamen factus fuit homicida hic ab initio rerum existentium, qui opinor factus principium figmenti Domini invidit his quæ creata fuere vt essent: sic invidia mors introiuit in mundum: semper homines Diabolo occidente, in quibus viventibus vitam inuenerit, donec omnibus inimicis positus sub pedes filij Dei, ultimus hostis mors abolebitur. Videamus vero etiã de hoc: *In veritate non stetit.* Atque omnis quidem ac solus ille qui recta firmiter habet dogmata, & propter firmitatem dogmatũ perpetuo cõstantis est sententia, nullo infortunio, nullo corporali prætextu concussus, is stetit in veritate: qui vero etiamnum appetitu vehementiore rerum venereatur, vel qualicunq; culpa concutitur, ita ut aliquantulum dimoueat ab honesto, is merito non stetit. Existimetur in veritate. Sed hæc oratio peruenit ad eas naturas quæ sunt extra carnem, & sanguinem: est enim etiam in illarum vita necessario dicendum eas quæ præclare se gesserint, stare in veritate: sin vero aliquis hunc in modum non vixerit, is non stetit in veritate. Sed observo ne forte unum quiddam, & uniforme sit, stare in veritate; varium vero ac multiplex, non stare in ea: quibusdam conantibus in ea stare, sed id assequi non valentibus, quod pedes habeant tremebundos, ut ita dicam, & vacillantes; alijs vero, etiam si hoc modo affecti non fuerint, in periculo tamen constitutis, ne idem sibi contingat; qualis erat qui dicit:

Tsal. 71.2. Mei autem pedes moti sunt pedes: rufumque etiam alijs in ea labentibus, de quibus dici opinor: Qui ceciderit super petram conteretur. Ad hoc stare in veritate Dominus adhortans Moſen, dixit ad eum: *Ecce locus apud me, & stabis super petram:* nam si petra Christus erat, Christusque inquit: *Ego sum veritas,* fortassis hoc dictum, *stabis supra veritatem:* id quod vix post multa tandem contingit alicui. Vnde ad id etiam usque temporis, quo dicta fuere hæc verba Moſi: *Ecce locus apud me est, & stabis super petram,* Moſes non steterat supra petram. Quod si quis diligentius inspexerit naturam humanam non facile valentem se mundare à falsis dogmatibus, is visurus est quemadmodum omnis homo est mendax, ita etiam nullum hominem stare in veritate: nam si aliquis non est amplius mendax, aut stat in veritate, huiusmodi sane non est homo; adeo vt Deus illi, suiq; similibus di-

Isa. 8. 44.

Tsal. 71.2.

Matth. 21. 44.

Exod. 33. 21.

Ατος ἀπὸ τῆς ἀπειθείας τῆς Ἑρῆς ἀδάμ, πο-
 νέτη· πλὴν ἀποδοκίμως τῶν ἀπὸ τῆς ἡ-
 ἐρηκτότης γέγονεν ἀρχῆς, ὅστις οὐμὴ θύομα-
 νος ἀρχῆς πλάσματος κυρίου, ἐφθόνησε τὸς κπ-
 αθεῖσιν εἰς τὸ εἶναι. ἔπειτα φησὶν θάλασσος εἰς ἑλ-
 λην εἰς τὸν χύσιον, ἀεὶ ἐν οἷς εἰαὶ ἕρη τῶσιν
 ἀποδοκίμωντας, ἕως ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν
 ἡσπασθῆναι τοῖς ποσὶ τῶν ἡμῶν τῶν δεινῶν, ἕως
 ἐχθρῶν ἀπὸ θανάτου καθαρῆς· ἰδὲ αὖτε δὲ
 καὶ ἀπὸ τῶν· καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἔχθηκε.
 Β πᾶς μὲν καὶ μόλις ὁ ἕρως, βεβαίως ἔχον δόγ-
 ματα, καὶ ἕρως πλὴν βεβαίωτα τῶν δόγματων
 ἄσῆτος τὸς κρίμασι τυχερῶν ἐν πενή χειρῶν,
 καὶ ἀπὸ μηδενίως ἀπειθείας, ἢ πῶς σωμα-
 τικῆς * ἀπειθείας, ἢ ἄλλο ἡσπασθῆναι, τῶν
 πόνων, ἢ σφοδρότητας ὀρέξεως ἀφροδισίων, ἢ
 ὀποιανδήποτε αἰτίας σαλευόμενος, αἰετὶ καὶ ἐν
 ἐπιποσὶ μετακινήθη ἀπὸ τῆς καλῆς διδασκαλίας
 ἀπὸ ἐγκλίνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ νομίζοιτο· ἔπειτα δὲ
 ὁ λόγος φησὶν καὶ ἐπὶ τῶν ἕρως ἕρως ἐπὶ
 C ἡμῶν φύσις· ἐστὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ ἐκείνων ζωῇ
 τὰ καθαρῶν ἐγκλίνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ δευτέρως
 λέγει· εἰ δὲ τις μὴ ἔπαισ βίωσι, ἐχθηκε ἐν τῇ
 ἀληθείᾳ· ἀλλ' ἐπίσημι μὴ ποτε ἐν μὲν πῶς με-
 νοιδὲς ἐπὶ τῇ ἀληθείᾳ ἐγκλίνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ· ποιῶσι
 δὲ πῶς καὶ πολὺ ἔπαισ τῇ ἀληθείᾳ ἐν αὐτῇ, πῶ-
 νων μὲν ἡσπασθῆναι, ἢ ἕρως ὀνομαστω ἕρως ἐκ-
 σῆσι, καὶ ὀνομαστω ἕρως ἕρως ἐκείνων ἐκείνων ἐν αὐτῇ,
 καὶ μηδὲ ποτε ἕρως ἐγκλίνας, ἐτέρων δὲ ἕρως μὲν ἢ
 πεπλησθῆναι, ἐν κινδύνῳ δὲ ἕρως ἐν τῷ τῶν ἕρως
 D καθαρῶν, ὅποιος ἐστὶν ὁ λέγων· ἡμῶν δὲ πῶ-
 ρα μὴ ἕρως ἐκείνων οἱ πόδες, καὶ ἄλλων
 καὶ πεπλησθῆναι ἐν αὐτῇ, καὶ ἐν οὐμὴ λέγει
 τὸ· πᾶς ὁ πῶν ἐπὶ τὸν λίθον τῶν στω-
 θλασθῆναι· ἐπὶ τῶν τῶν ἐκείνων ἐν τῇ ἀληθείᾳ
 ἀπειθείων ὁ κύριος μῶσις εἶπε πῶς ἀπὸ
 ἰδὲ τὸς πῶν ἐμοὶ, ἕρως ἐπὶ τῶν πῶν·
 εἰ γὰρ ἢ πῶν ἕρως ἐμοὶ, ἕρως ὁ φησὶ· ἐγὼ
 εἶμι ἢ ἀλήθεια, μὴ ποτε τὸ, ἕρως ἐπὶ τῶν πῶν
 ἕρως ἐμοὶ τῶν, ἕρως ἐπὶ τῶν ἀληθείας· μῶσις
 δὲ ποτε τῶν ἕρως πολλὰ ἐγγίγνεται πῶν· μῶ-
 E ἕρως ἐμοὶ τῶν· ἰδὲ τῶν πῶν ἐμοὶ, καὶ ἐπὶ τῶν τῶν
 πῶν, μῶσις ἐπὶ τῶν ἐγκλίνας ἐπὶ τῶν πῶν,
 καὶ εἰ τις γὰρ ἕρως ἐμῶν ἐπὶ τῶν ἀποδοκίμων
 φύσις, ὅστις ἕρως διωκαμένη καθαρῶν ἀπὸ
 ἡσπασθῆναι, ὅστις ἐπὶ τῶν πῶν ἀ-
 ποδοκίμων ἕρως, ὅστις πᾶς ἀποδοκίμων ἕρως
 ἐγκλίνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ· εἰ γὰρ τις ἐστὶν ὁ ἕρως
 ἐπὶ τῶν, ἢ ἐγκλίνας ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ὁ ἕρως τῶν
 ἐστὶν ἀποδοκίμων, αἰετὶ ἀπὸ εἰπῆν αὐτῶν, ἕρως

Vid. nota

καὶ ἐπὶ τῶν

ομοίους αὐτῶν ὅν θρόν. ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστέ, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πατέρες, οὐκ ἐπίστευσαντες αὐτῶν τῶν ὁμῶν δὲ ὅτι ὡς ἀθεοποιοὶ ἀπεθνήσκουσιν. εἴ τις αὐτῶν καὶ ἄλλος ἄχ' ἔστηκεν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, δόξαν ἔπ' καὶ ὁ ἀθεοβόλος ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀθεοποκτόνος. καὶ ἡ ἀγία γὰρ τῆ μητρί ἐσθ' ἐκείνη αὐτῶν ἐν ἀληθείᾳ τῆτον εἰρησῶν ὅν ἔσποτο, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῶν. ἀθεοβόλο δ' οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῶν, ἐπεὶ αὐτῶν ἠπάτηται, καὶ ψεύδεται ὑπολαμβάνει. καὶ ἠπάτησεν αὐτῶν ὑπὸ ἑαυτῶν, τῆτον χείρων ἐστὶ θεοματίας ἡ τοιούτων ἀπαταινήτων, ὅτι οὐκ εἶναι μὲν ὑποπτεῖται ἀπαταινήται. αὐτῶν δὲ ἐαυτῶν θεοματίας ἐστὶ τῶν ἀπάτης. ἀξίον δὲ ζητῶσαι πῶς λέγεται τῶν ἀληθῶν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῶν, ἐπὶ πότερον ποτε οὐδὲν ἀληθὲς ἔχ' ἔθρμα, ἀλλὰ πάντα ὅσα δοξάζει ψεύδεται. ἢ ὅτι μετέχ' ἔχει, ὡς οἱ ἔχουσιν μετέχον μετέχοντες ἐπίδοτες. ἐγὼ εἶμι ἡ ἀλήθεια. οἱ γὰρ μετέχοντες αὐτῶν, μετέχουσιν αὐτῶν τῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐστὶν ἀλήθεια, καὶ εἶς τῶν ἀληθῶν ἐστὶν ἐν αὐτῶν. καὶ τῆτον δ' αὐτῶν ἐν τῶν τῶν τῶν πῶς ἔστιν ἀπαταινήται, ἐπισησῶν τῶν πῶν ἐν τῶν λέγει μὴ ἐστὶ ἀλήθεια ἐν τῶν ἐπισησῶν ψεύδεται ὑπολαμβάνονται, καὶ μὴ πολλὰ ἀληθῶν τῶν νομίση. ὡς γὰρ ψεύδεται ὁ οὐκ μετῶν ὅσα ἀληθῶν, καὶ ἐνὸς ψεύδεται συμπατηγμένον, ὅπως ἐν τῶν δοξάζονται μὴ πολλὰ ἀληθῶν ἐν ψεύδεται, οἷον τῶν πῶν ἐστὶ συμπατηγμένον, ὡς τῶν ἐπίστευσαν ἐν τῶν οὐκ ἔστιν ἀλήθεια. δείκνυμι γὰρ τῶν πολλὰ ἀληθῶν ἐν ψεύδεται ὑπολαμβάνονται, καὶ τὰ τῶν γὰρ δοξάζει ἔχ' ἔθρμα, πῶς μὲν φησὶντες καὶ τῶν εἰρησῶν τῶν οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῶν, ἐπεὶ δὲ μετέχ' ἔχει, καὶ ἀπαταινήται. ἔπειτα δὲ ἐπίστευσαν οὐδὲν ἀληθῶν φησὶν, ἀλλ' ἐν πᾶσι δόξασαν, καὶ ἀθεοβόλο τῶν ἐστὶ ἀθεοβόλος, καὶ ποιητῶν, καὶ χείρων πηλοτῶν ἐπισησῶν πηλοτῶν, ὅτι τῶν ἐν μὲν τῶν πολλὰ ἐστὶ καὶ ἀληθῶν μὴ πολλὰ ἀν' σφάλλονται. ἐν δὲ τῶν οὐδὲν ἀληθῶν. καὶ τῶν δὲ πῶν σιωπηρῶν τῶν τοιούτων λέγει ἀμύχρον ἐστὶ θεοματίας ἐν τῶν τῶν ζῶν τῶν πάντων ψευδοδοξάζει, καὶ τῶν μηδένος, καὶ ἀθεοβόλο ὡς τῶ ἀληθῶν ὑπολαμβάνει. πάντας γὰρ καὶ τῶν τῶν ὅτι ἀθεοβόλο δόγμα ἀληθῶν τῶν ἐστὶ ἐπισησῶν ὅτι λογικῶν ἐστὶ, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων μὲν ἀθεοβόλο ἐστὶ, τῶν τοιούτων ἀγγελοσ, καὶ τῶν τοιούτων μὲν αὐτῶν, καὶ ποιῶν σῶμα, ἄλλο δὲ πῶν ἐπισησῶν σῶμα τῶν ἀλλ' ἴνα καὶ τῶν τῶν μὴ λέγει, καὶ μὴ ἐπισησῶν, ἀλλὰ γὰρ αὐτῶν τῶν τῶν τῶν

A cat : Ego dixi Dii estis, & filij excelsi omnes. Nec illud de eo subiungetur : Vos autem sicut homines moriemini. Quod si quisquam alius non stetit in veritate, profecto is fuit Diabolus, qui ab initio fuit homicida : & causa sane cur ipse non steterit in veritate, dicta est hunc in modum : Veritas Dei in eo non est. Hanc autem ob causam non est in eo veritas, quoniam deceptus est, falsaque opinatur ; ipseque a seipso deceptus est, peior his ceteris deceptis habitus, quod illi quidem decipiuntur ab hoc, ipse autem sibi fabricator, & auctor est deceptionis. Sed dignum quassitu est quomodo veritas non dicatur in eo esse ; utrumne tandem quia nullum dogma verum habet, sed quacunque opinatur falsa sint, an potius quia particeps Christi non est, ut sunt participes Christi dicentis : Ego sum veritas ; qui enim participes sunt illius, illius sunt participes, in quantum est veritas, & idcirco veritas in eis est. Rursum tertio addubitabitur hoc in loco, quibusdam annotaturis num dicere oporteat non esse veritatem in eo qui quaecunque mendacium opinatur, etiam si cum multis veris ipsum opinetur. Vt enim falsa est complexio ex innumeris quae valde vera sint, & uno mendacio constans, sic in eo qui cum multis veris unum mendacium opinatur, talis ferme est complexio, & copulatio, ut in illo dicamus veritatem non esse. Ostendo autem cum multis veris unum mendacium suspicantem, & tria videbuntur habere rationem : aliquo quidem dicunt propter hoc dictum fuisse : In veritate non stetit, quoniam particeps non fit Christi, quippe cui etiam inferat bellum ; altero autem, quoniam nil verum cogitet, sed mentitus sit, propter quod etiam Diabolus sit, & malus, & peior quocunque cadente, quoniam fortassis in multis sit etiam aliquid veri admixtum illis multis, quibus falluntur, in hoc vero nihil sit verum. Atque etiam tertius patrocinabitur reliquo, dicens fieri non posse, ut aliquod animal rationis compos ita de omnibus falsa opinetur, ut de re nulla (saltem imbecilliter) cogitet verum. Nam omnino saltem hoc Diabolus dogma verum habet, quod seipsum rationis compotem esse intelligit ; quodque talis etiam homo est ; itemdemque Angelus ; quodque corpus est tale ; & quale corpus ; & a iud quiddam a corpore diversum. Sed ut demum non dicat, nec consideret ; at saltem satis sunt prima, ut verum

καὶ ἐστὶν ἀλήθεια ἐν αὐτῶν

* ἵνα καὶ ποιῶν σῶμα τῶν ἀλλ' ἴνα καὶ τῶν τῶν μὴ λέγει, καὶ μὴ ἐπισησῶν, ἀλλὰ γὰρ αὐτῶν τῶν τῶν

Psalm. 81. 6, 7. Job. 8. 44.

esse non possit de eo, quod nihil veri cogitat. Atque nos quidem hoc dictum: *In veritate non stetit*, intelligimus non tanquam ostendentes naturam talem, neque docentes fieri non posse ut ipse steter in veritate. Heracleon vero in hac inquit hoc: *Natura ipsius ex veritate non est*, sed ex eo quod contrarium est veritati; nimirum ex errore, & ignorantia. Quocirca inquit neque stare in veritate, neque veritatem in seipso habere potest; ex natura sua proprium habens mendacium; naturaliter aliquando non valens dicere veritatem: dico autem quod non solum ipse mendax est, verum etiam pater ipseus priuatim, pater ipseus, exponens, naturam ipsius; quandoquidem ex errore, & falsitate constat. *Quae omnia Diabolum liberant omni vituperatione, & culpa, & accusatione*: nullus enim iure vel vituperaret, vel inculparet, vel accusaret non natum aptum natura ad praestantiora. Quamobrem infelix potius, quam vituperabilis est Diabolo, iudicio Heracleonis. Sciendum vero est, quemadmodum Diabolum in veritate non stetit, quoniam non est veritas in eo, sic etiam qui sint ex patre Diabolo in veritate non stare, quoniam veritas non sit in ipsis: cuiusmodi sunt omnes etiamnum peccantes; etiam si Christi se dicant esse: omnis enim qui committit peccatum, ex Diabolo est. Cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quoniam mendax est, & pater eius. Quoniam exponentes illud *Vos ex patre Diabolo estis*, memores huius dicti anticipavimus dicere quae nobis tum in hunc textum succurrerunt, quaerentes quid sit mendacium, & quid sit pater eius, expendenda quoque nunc sunt cum illis quae a nobis dicuntur. Et arbitrator ego omnem spiritum malum, & fallacem mendacium esse: cumque unusquisque horum loquitur, ex propriis loquitur, non ex his quae Dei sunt: horumque mendax pater Diabolo est. Vnde vero moti fuerimus ut diceremus omnem malum spiritum mendacium esse, nunc in medium adducemus. Scriptum est in tertio Regum: *Sic dixit Michæas vocatus ab Achab prophetandi causa*, utrum sibi conduceret ire ad bellum, an non: *Vidi Deum Israël sedentem in folio suo*, & omnis exercitus caeli stabat in iuxta eum ad dexteram eius, & ad sinistram eius: dixitque Dominus; *Quis decipiet Achab Regem Israël, & ascendet, & cadet in Ramoth Galaad? eumque alius alius diceret, egrediebatur Spi-*

μή αὐ δὴ διώσεται ἡ ἀληθὴς πᾶσι αὐτῷ π. ἐπὶ σοφὸν ἀληθὴς θεογῆ· ἡμῶν μὴ οὖν π. ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ἀκούομαι ἐχὼς φῶσιν πτωχῶν ἐμφαινομένων, ἕτε οὐ αἰδιώσονται πᾶσι τὰ ἐρηκέναι αὐτῶν ἐν ἀληθείᾳ πρῶσαντες. ὁ δὲ ἢ ἢκαλέων εἰς ταῦτα φησι τό· ἢ ἢδὲ ἐκ τῆ ἀληθείας ἢ φύσιν ἔστιν αὐτῷ, ἀλλ' ἐκ τῆ ἐναρπύ τῇ ἀληθείᾳ, ἐκ πλατῆς ἢ ἀγνοίας: ἐξ φησιν ἕτε φησὶν ἐν ἀληθείᾳ; ἕτε φησὶ ἐν αὐτῷ ἀλήθειαν διώσεται, ἐκ τῆς αὐτῷ φύσεως ἴδιον ἔχον τὸ ψῦδος, φυσικῶς μὴ διωκόμενος ποτε ἀλήθειαν εἶπεν. λέγει δὲ ἐπὶ ὁ μόνος αὐτῶς ψεύτης ἔστιν, ἀλλὰ ἢ οὐκ πατήρ αὐτῷ ἴδιος πατήρ αὐτῷ ἐκ λαμβανῶν τίω φησιν αὐτῷ· εἰπέτω ἐκ πλατῆς καὶ ψεύσματος σευῆση ταῦτα δὲ ὅλα ρήσεται ὅν ἀθεολογῶν πτωχὸς ψῶγ, καὶ ἐτελλόμενος, καὶ μέμψους· σοφῆς ἢ δολογῶς αὐψῆσαι, ἢ ἐτελλόμενος, ἢ μέμψατο τὰ μὴ προσηκῶν σοφῆς πρὸ κρίσεινα· ἀτυχίς μάλλον ἢ ψῦδος ὁ ἀθεολογῶν ἢ ἢκαλέων ἔστιν· ἴστεον μέντοι ὅτι ἄσπερον ὁ ἀθεολογῶν ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐχὼς ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ, ἔπος καὶ οὐκ ἐκ πατρὸς τῆ ἀθεολογίας ἕτε ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐχὼς ἔστηκεν, ὅτι ἀληθείᾳ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. πᾶσι δὲ τοῦτοι οἱ ἐπὶ πρῶντες ἀμύση, καὶ ἄν λέγων ἐπὶ χερσὶν· πᾶς ἢ οὐκ οὐκ τὴν ἀμύση, ἐκ τῆ ἀθεολογίας γενησῆται· ὅτι μὴ καλῆ τὸ ψῦδος, ἐκ τῆ ἴδιου καλῆ, ὅτι ψεύτης ἔστι, καὶ οὐκ πατήρ αὐτῷ· καὶ ἐλαθόντες μὴ εἰς τό· ἡμῶν ἐκ τῆ πατρὸς τῆ ἀθεολογίας ἔστ, ἐμνημονοῦσα μὴ τῶ ρητῆ, ἢ πρὸ ἀποσκοπῶν ἡμῶν εἰς αὐτὸ εἰρηκαῖον, ἢ ἔστιν ἢ τὸ ψῦδος, καὶ ὅτι πατὴρ αὐτῷ, συνεξεται ἔσεται· δὲ ἢ τὸ λεηροσόμενον νῦν κείνοισιν· πρὸ πρῶμα ποιεσθὲν καὶ ἀπατήσθων τομίζω ἐπὶ ψῦδος, ἢ ἔκαστον τῶν ὅτι καλῆ, ἐκ τῆ ἴδιου, καὶ μεδαμῶς ἐκ τῆ τῶ θεὸ καλῆ. τῶταν δὲ ὁ ψεύτης πατήρ ἀθεολογῶν ἔστι πᾶσιν δὲ κείνοισιν εἰς τὸ πᾶν χῆρον πρῶμα ψῦδος εἶπεν, νῦν ἔσεται ἡμῶν γέγραπται ἐν τῇ γ' τῆ βασιλείᾳ ὡς ἔφα μὴ μὴ κακῶν κακῶν τοῖς ἔσεται τῶ· ἀγαθὸν εἰς τὸ περὶ τῆ ἔσεται· πᾶσιν ἀρτῶ κατὰ κατὰ πορὸ ἔσεται εἰς ἡμῶν τῶ· γαλααθ, εἰς πόλεμον, ἢ ἐπιτρέψαι, τῶ· εἶδον θεὸν ἰσραὴλ κατὰ ἡμῶν ἐπὶ δεξιῶν αὐτῶ, ἔσεται πᾶσα ἢ ἐρατία τῶ θεῶν εἰρήκῃ πᾶσι αὐτῶ ἐκ δεξιῶν αὐτῶ, ἢ ἔκ δεξιῶν αὐτῶ, καὶ εἶπεν, τῆς ἀπατήσθων ὅτι ἀγαθὸν βασιλείᾳ ἰσραὴλ, καὶ ἀγαθῶσιν, καὶ πορὸ ἐν ἡμῶν γαλααθ; καὶ εἶπεν· ὅτι ἐν σοι· καὶ ἔσεται ἡμῶν

1. Job. 3. 8.
Iob. 8. 44.

1. Reg. 22.
29. & seq.

11

12



πνύμα, καὶ ἐν ἐνώπιον κυρίαι, καὶ εἶπεν, ἐγώ
 ἀπατήσω ἄντον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτὸν κύριοι,
 ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, ἐξελθούσμεν, καὶ ἔσμεν
 πνύμα ψιδις εἰς τὸ σῶμα πρῶτον τῆς πρῶ-
 τηρῆς σου τῶτον, καὶ ἐν τῇ δευτέρῃ τῆς πρῶ-
 τηρῆς σου τῶτον * ἀγαμ
 φος, ἐξ ἰσοταφάτ. ἀκούσατε λόγον κυρίαι. εἴ-
 δον δι κύριοι καὶ ἠέωλον ἐπὶ φέρεν αὐτῶ, καὶ
 πασα ἡ δουάμοις τῶ ἔραν ἐστὶν ἐκ διζιδῶν
 εἰσὶν, ἐξ ἐξ ἀρεφάν αὐτῶ, καὶ εἶπα κίριαι, τίς
 ἀπατήσῃ τῶ * ἀγαμ βασιλέα ἰσοτηλ, καὶ ἀ-
 ναθήσεται, καὶ προσθεῖ ἐν ραμίωδ * γαλααθ;
 καὶ εἶπεν εἰς τὰς φασ, ἔξελθον πνύμα, καὶ ἐν ἐνώπιον
 κυρίαι καὶ εἶπεν, ἐγώ ἀπατήσω ἄντον, καὶ εἶ-
 πε κίριαι, ἐν τίνι; καὶ εἶπεν, ἐξελθούσμεν, καὶ
 ἔσμεν πνύμα ψιδις ἐν σῶμα πρῶτον τῆς
 πρῶτηρῆς αὐτῶ. σαφῶς εἰς τῶ τῶτον δι-
 λθῶν * ὅτι πνύμα ἡ ἐστὶ τὸ ψιδις πνύμα,
 πνύμα ὁμοια εἶν αὐ ψιδις πνύμα τῶ σῶμα
 ψιδις πρὸς εἰληφῶτα τῶ εἶψ ψιδις πνύμα-
 τῶ, καὶ τὸ ψιδις, καὶ τίω κακίαν, καὶ ἐξ
 ὅτι κρετῖ ἕσασ. τὸ ἴδιον ἄλλον πνύμα, ἡ ἀν-
 γλικὸν πνύμα, ὅπου γαλή, ἐκ ἐκ τῆς ἰ-
 διον γαλή, ἀλλ' εἰς τῶ λόγον τῶ ἀληθείας, καὶ
 τῶ σφίαι. ὁσῶν δηλώται καὶ ἐν τῶ κῆ ἰωάν-
 νισ, ἡ δὲ πρὸ τῶ πρῶτου διδάσκων, καὶ
 φασίν, ἐκ τῶ ἐμὸν κῆ, ἐ ἀισθητῶ ἡμῶν.
 τὸ ἴδιον ψιδις ὅπου γαλή, ἐκ τῶ ἰδιον γαλή.
 ἐκ τῶ ἰδιον ἐρῆλασι καὶ τὸ ἐν τῶ τῶ βασιλέων
 ψιδις πνύμα ἀπατῶν τῶ * ἀγαμ. πνύμα
 πρῶτηρῆς ὅτι, ψιδις, ὄνομα ὁμοίως τίτα
 καὶ ἐπὶ τῶ τῶ ἡμνηστος τὸ ψιδις ἀγῆλο-
 τῶ, καὶ ἐπὶ τῶ ἀνθροπῶν. ἐν τῶ τῶ μὲν γῶ
 πρὸ τῶ ἀνθροπῶν λέγουσι τῶ. ὅτι ψιδις ἐστὶ
 καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶ. ἐν δὲ ἰαλίαις τῶ. ἐγὼ δὲ
 εἶπεν ἐν τῶ ἐκαστῶ μῶ πᾶς ἀνθροπῶ ψιδις.
 τῶτα δὲ πρῶδεόμετα, ἵνα παση διωμάτῃ τὸ
 εἶψ ἀνθροπῶ, καὶ σπλῶναι ἡμῶσται θνοι,
 ἐπίσῃ ὅσῃ ἔσμεν ἀνθροπῶ, ψιδις ἔσμεν,
 ὡς καὶ ὁ πατὴρ τῶ ψιδις ψιδις ἐστὶν. ὁμοιον
 δὲ ἐστὶ τὸ μέγεθρ ἡμῶν ἐνός, καὶ τῶ αὐτῶ ὁ-
 νόμοτος, καὶ ἡ συμμενομῶσ τῶ ὀνομα-
 τῶς πρῶγματος. ἡμῶς λέγω, ἐὰν ἐπ ἡμῶσται
 ἀνθροπῶ καὶ τῶ ἀγῆλων * ὅτι ψιδις εἶ-
 ριῶται. ἐγὼ δὲ ἐπ τίω ἀλλήλων λέγω, ἡ πι-
 σθετέ μοι. εἰ μνημῶτα φερε τίνας ὅσῃ
 ὁ λόγος, ὅτι φερε τίς πιστευούσται αὐ-
 τῶ ἰδαίης, ἐπαγχαλίαν λαμβανούσται ὅτι
 ἐὰν μὲν ὡσι ἐν τῶ λόγῳ τῶ ἰησῶ, τίτε ἀ-
 ληθῶς αὐτῶ εἰσὶ μαθηταί, καὶ γινώσονται

Aritus quidam, & coram Domino ait;
 Ego decipiam eum: dixitque ad eum Do-
 minus: *Qua in re?* dixit: Egre diar, &
 ero spiritus mendacij in ore omnium Pro-
 phetarum eius. Et in secundo Paralipo-
 menon, ipse Michaas ad Achab & Io-
 saphath inquit: *Audite verbum Domini:*
 Vidi Dominum sedentem in folio suo, &
 omnis potentia caeli stabat ad dextram eius,
 & ad sinistram eius, & dixit Dominus:
Quis decipiet Achab Regem Israel? & as-
 cendet, & corruet in Rammoth Galaad?
 cumque alius aliud dixisset, egressus est
 Spiritus, & stetit coram Domino, & dixit:
 Ego decipiam eum: & dixit Dominus: *Qua
 in re?* & dixit: Egre diar, & ero Spi-
 ritus mendax in ore omnium Prophetarum eius.
Aperte igitur ex his declaratur quod
 est aliquis Spiritus mendax, ac Spiritus
 etiam similes, Spiritus esse mendaces;
 quippe qui à Patre suo mendace acce-
 perint esse Spiritus mendaces propter
 mendacium, & propter vitium; non
 quia propter essentiam, & naturam
 sint tales. Atque Spiritus quidem fan-
 ctus, vel angelicus Spiritus cum loquitur,
 non ex proprijs loquitur, sed lo-
 quitur à sermone veritatis, & sapien-
 tia: id quod etiam manifestat Iohannis
 Euangelium, in quo de Paracleto do-
 cens Seruator inquit: *De meo accipiet, &
 annuntiabit vobis.* **Q**ui vero ex pro-
 prijs loquitur, mendacium loquitur: ex
 proprijs enim loquutus est etiam ille in
 tertio Regum Spiritus mendax decipiens
 Achab. Veruntamen obserua vocabu-
 lum, mendax, similiter positum fuisse
 de Diabolo, qui mendacium genuit, &
 de homine. Atque hoc quidem in loco
 dicitur de homine, & de Diabolo:
Mendax est, & pater eius: in Psalms
 vero de homine solum: vt illud: *Ego
 dixi in excessu meo, omnis homo mendax.*
Verum hac omnia in medium adduxi-
 mus, ut quoad fieri potest fugiamus
 esse homines, festinantes filij Dei ef-
 fici: quoniam quamdiu homines su-
 mus, mendaces sumus, sicut & pater
 mendacij mendax est. Simile est autem
 participare nos vnum, & nomen eius,
 & participare rem ab ipso nomine signi-
 ficatam: nos dico, si manserimus homi-
 nes, & Diabolum qui mendax est dicitur.

TOMVS VIGESIMVSQVINTVS.

Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi. Ioh. 8.31.

SI memores sumus ad quos loquitur;
 nempe ad eos qui crediderant ei Iu-
 daeos, qui promissionem acceperant,
 si permansissent in sermone Iesu, tñm
 vere discipulos eius futuros, & agni-
 sci

